

PARTICIPATIEF **Immaterieel-erfgoedpraktijken** **registreren op** **immaterieelerfgoed.be**

23 mei 2023

Sarah Kaerts

Opbouw Workshop

1. Immaterieelerfgoed.be: een beetje geschiedenis
2. Principes bij het registreren
3. Waarom registreren op de Grote Verzameling op immaterieelerfgoed.be
4. Hoe registreren?
  - registratieformulier
  - begeleiding
5. Opvolging

Flanders, UNESCO and safeguarding intangible heritage

300

practices at www.immaterieelergoed.be

INTANGIBLE HERITAGE

... is everywhere!

It can be, for instance, traditions, knowledge and expressions of

- oral traditions and the use of language;
- performing arts;
- rituals, celebrations and social customs;
- traditional sports and games;
- nature and agrarian practices;
- foodways;
- crafts and technics;
- ...

Along with all stakeholders, Flanders is identifying and inventorying intangible heritage

THE PEOPLE!

Heritage communities!

Many hundreds of thousands are involved in carrying out and experiencing intangible heritage practices in Flanders

67

elements on the Flanders Inventory of Intangible Heritage

POLICY

Flemish Government – Department of Culture, Youth and Media

NETWORK

- Workshop intangible heritage: organisation for intangible heritage in Flanders
- network of professional heritage organisations

SAFEGUARDING

= giving a future

16

practices in the Register of Inspiring Examples

IMMATERIEELERGOED.BE

Online platform for intangible heritage in Flanders

150.000

unique page visits per year

UNESCO CHAIR

Flemish UNESCO Chair focuses on intangible heritage

UNESCO EVALUATION BODY

A member from Flanders serving this international advisory body 2019-2023

UNESCO RECOGNITIONS

2

safeguarding practices on the Register of Good Safeguarding Practices

UNESCO-CONVENTIE 2003

2003 UNESCO Convention for safeguarding intangible cultural heritage

unesco

9

elements on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

180

member states, including Belgium

IN THE MEDIA

10 x

more 'intangible heritage' on Google News from Belgium in a period of 10 years

2012 to 2014: 48 x

2015 to 2017: 97 x

2018 to 2020: 466 x

2 UNESCO FACILITATORS

2

UNESCO-trained facilitators from Flanders are active in the Capacity-Building Programme of the 2003 UNESCO Convention

8 UNESCO-ACCREDITED NGOS

Non-governmental organisations from Flanders with UNESCO accreditation to provide expertise within the framework of the 2003 Convention

ULTIMA

Cultural awards for intangible heritage since 2014:

- Borgerhout giant procession in 2021
- Fanfare culture in 2020
- Réveil in 2018
- Foster care in the city of Geel in 2016
- Giants in Flanders in 2014

SDGs

The commitment to safeguarding intangible heritage goes hand in hand with the commitment to a sustainable world and the UN Sustainable Development Goals (SDGs)

1. Immaterieelerfgoed.be: een beetje geschiedenis

Immaterieelerfgoed.be

- **Online Platform voor immaterieel erfgoed in Vlaanderen = een digitale database en interactieve website.**

- Immaterieel-erfgoedpraktijken verzamelen in de **Grote Verzameling** (Inventaris Vlaanderen inbegrepen)
- immaterieel-erfgoed **borgen**
- **kennisdeling**

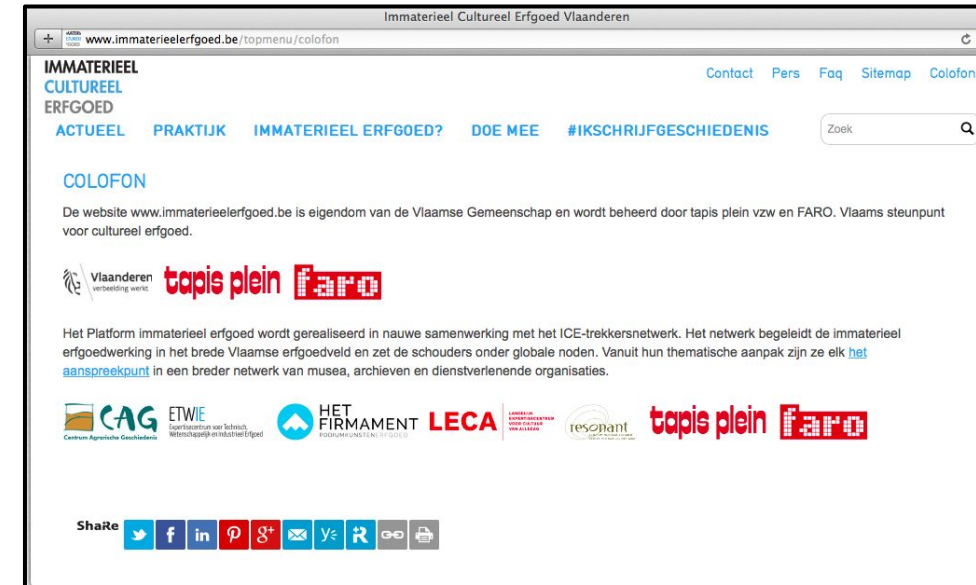
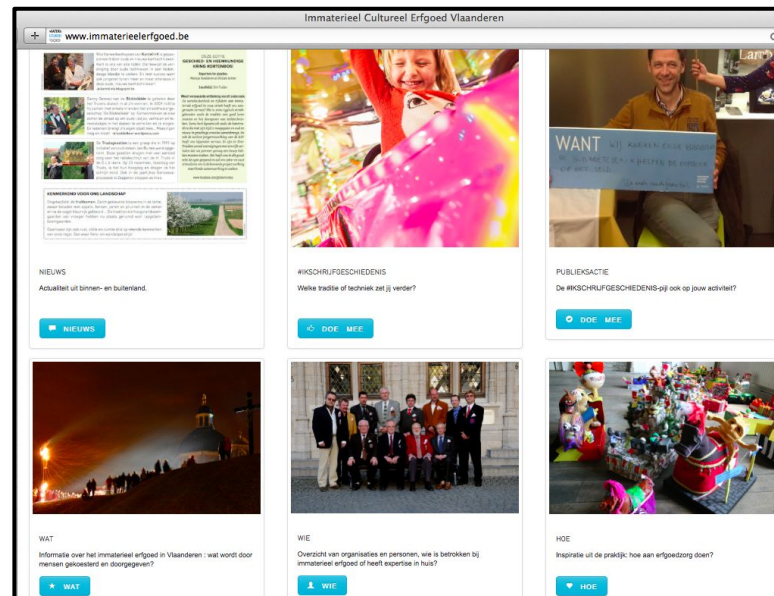
immaterieelerfgoed.be in de visienota voor immaterieel erfgoed van 2010

- een **nieuw instrument** dat:
  - **zichtbaarheid** geeft aan immaterieel erfgoed in Vlaanderen
  - immaterieel-erfgoedpraktijken **linkt**
  - immaterieel-erfgoedpraktijken linkt aan voorbeeldpraktijken, experts, expertise,...
  - verbetering van "de ontwikkeling, demonstratie en rapportage van borgingsmaatregelen en maatregelen voor de overdracht van immaterieel erfgoed en de inventarisatie van goede voorbeeldpraktijken".
  - een **registratie op het platform is een formele stap** die moet genomen worden om erkend te worden (door de minister van cultuur) op **'Inventaris Vlaanderen'** (sinds 2012)

The screenshot displays the website's interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Nieuws', 'Vormingen', 'Deel je acties', 'Meer weten', and 'Contact'. Below this, the main header features the site's title 'IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED' and three menu items: 'Wat Thema's', 'Wie Netwerken', and 'Hoe Mijn selectie'. The main content area is titled 'Immaterieel cultureel erfgoed' and includes a welcome message, a video player for 'Op handen gedragen', and a call to action: 'Ga ook zelf bewust met je erfgoed om, maak het bekend, deel je initiatieven en inspireer zo anderen!'. Below the main content, there are three featured articles: 'Immaterieel cultureel erfgoed: wat?', 'Over zwarte piet en immaterieel cultureel erfgoed', and 'Deel je acties'. At the bottom, there are three columns of news items: 'Binnenkort op de ICE kalender' (listing 'Houtem Jaarmarkt' and 'Sinterklaas- en Sint-Maarte...'), 'Vormingen' (listing 'ICE-breker: Immaterieel cu...' and 'Workshopreeks Immaterie...'), and 'Nieuws' (listing 'Zwarte Piet, immaterieel cu...' and 'Voortgangsrapportering vo...').

Online database en interactieve website

- Online Platform **gemodereerd** door tapis plein vzw
- **Eigendom van de Vlaamse overheid.**
- Een **samenwerking van verschillende organisaties**
- **Open Source software**
- **Makkelijk te vertalen en low-cost** in het internationale netwerk van de UNESCO 2003 Conventie

www.immaterieelerfgoed.be

IMMATERIEEL CULTUREEL ERFGOED

Contact Pers Faq Sitemap Colofon

ACTUEEL PRAKTIJK IMMATERIEEL ERFGOED? DOE MEE #IKSCHRIJFGESCHIEDENIS

Zoek

• ○ ○ ○

REKTE KORTENBLOG

Fier-gazet

Zet elke regio een schot van erfgoed best, in dit gezelschap. Maar dat gemeentes ook trachten van een deel van het immaterieel erfgoed in een nog niet ontdekt gebied. Deze gebieden, kennis en praktijken met werf in het verleden worden er dagelijks (ofkel) en gekend. En vooral ook doorgegeven van de ene generatie op de volgende.

Maar deze traditie van Heermaal de Vlaanderen en België zijn al een belangrijk deel van het erfgoed van heel België. Het erfgoed in zijn eigen gemeentes de kijkt. Deze en andere met kennis in het verleden en kennis op de toekomst staan samen.

Zie er zelf in deze rubriek te verschijnen! Met voor andere gemeentes en vanden.be

FIER OP WAT ZIJ DOEN

Wie trachten te bouwen en... Kwaliteit is geen...
 Dit is een...
 Het is een...
 Het is een...
 Het is een...

GEWELDIGE VERVOLGING - VERVOLGING

GEWELDIGE VERVOLGING
 KUNST KORTENBLOG

Maakt het...
 Het is een...
 Het is een...
 Het is een...

Bloemencorso's in Vlaanderen

Bloemencorso's zijn optochten van wagens versierd met bloemen. Jaarlijks kunnen de organisatoren rekenen op de inzet van honderden vrijwilligers, vriendengroepen, verenigingen en buurtschappen die de optochten maandenlang voorbereiden. De voorbereidingen kunnen bestaan uit het aanplanten van de bloemen, het ontwerpen en maken van de wagens, het organiseren van de stoet, het steken van de bloemen ... Dit ontwikkelingsproces is de ware kracht achter de corso's. In de aanloop naar de bloemenstoeten versterkt immers het gemeenschapsgevoel onder de wagenbouwers, maar ook in en tussen de gemeenten die de corso's organiseren. Iedereen leeft naar deze stoet toe.

Corsobouwers en organisatoren geven hun kennis en expertise over het ontwerpen en bouwen van de wagens, het organiseren van de stoet en het kweken en steken van de bloemen door van generatie op generatie. Deze overdracht en uitwisseling van kennis is essentieel voor het voortbestaan van de corso's.

Locatie

Bloemenstoeten komen voor in de hele wereld en hebben een grote diversiteit. Er zijn grote verschillen in thema's, bloemen, technieken, de grootte van en het aantal wagens in de stoet en de bestaansgrond. Hoewel er minder bloemencorso's zijn dan vroeger, leeft deze traditie nog sterk in de Lage Landen. Vlaanderen telt momenteel vijf corso's, Nederland ongeveer twintig. Vier Vlaamse bloemenstoeten zijn dahliacorso's die plaatsvinden in augustus of september omdat de dahlia dan haar beste periode doormaakt. Een corso gaat uit in het voorjaar en maakt om die reden gebruik van snijbloemen.

Documenten:

- BIJLAGE SWOT corso's gezamenlijk.pdf (PDF; 0,21mb)
- BIJLAGE de corso's afzonderlijk.pdf (PDF; 0,08mb)
- ERFGOED FOLDER CORSO2 druk_coor3ki.pdf (PDF; 4,87mb)

De bloemencorso's vinden jaarlijks plaats op:

- Pinkstermaandag (Terna)
- Laatste zondag van augustus (Blankenberge)
- Eerste zondag van september (Sint-Gillis-bij-Dendermonde)
- Tweede zondag van september (Loenhout)
- Derde zondag van september (Wommelgem)

Wat

Sorteer op Weergave

Filter op categorie ICE

- Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen (29)
- Ambachtelijke vaardigheden (8)
- Kennis en praktijken over de natuur en het universum (3)
- Andere (1)
- Orale tradities en uitdrukkingen, inclusief taal als vehikel van ICE (1)

Trefwoorden

- feest (11)
- stoet (11)
- sociaal gebruik (10)
- processie (9)
- ambachtelijk techniek (7)
- ambacht (5)
- spel (4)
- sport (3)
- viering (3)
- voeding (3)

Meer tonen

Filter op persoon / organisatie

- LECA (17)
- Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) (4)
- Erfgoedcel CO7 (3)
- Sportimonium (3)
- Erfgoedcel Leuven (2)
- Erfgoedcel Waasland (2)

Hanenzetten in Vlaanderen

Heilig Bloedprocessie Meigem

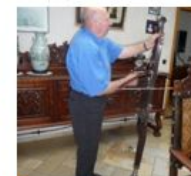
Kroningsfeesten Tongeren (zevenjaarlijks)

De garnaa'visserij te paard in Oostduinkerke

25-jaarlijkse Ommegang van de Hegge

De expertise van balansboogbouwer Miel Van Beeck in relatie tot de schuttertraditie in o.m. de Noorderkempen

Het Jaartallenleven van Leuven

Kant maken in Vlaanderen

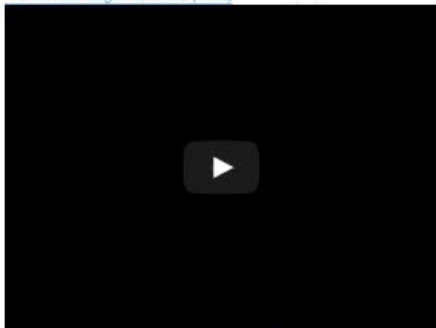

Kruisbol

Kermiscultuur

't is niet alle dagen KERMIS (1996)

Kortrijk 1947 Kermis Foor Circus - Paul Castaing films

MOLEN 1895 HASSELT- KERMIS 2011

In België worden jaarlijks een paar duizend kermissen door enkele miljoenen mensen gevierd. Veelal zakken deze mensen af om te genieten van de sfeer, de attracties en de typische lekkernijen, maar ook om hun eigen tradities en gebruiken omtrent de kermis in ere te houden.

Het kermisseizoen begint in principe tijdens de carnavalsperiode (februari - maart) en eindigt in november na Wapenstilstand. Tijdens die periode kom je in bijna elke stad of dorp wel één of meerdere keren per jaar een kermis tegen. De kermis gaat zoals ze komt, toch duikt ze ieder jaar weer op. Al eeuwenlang worden kermissen in een dorp of stad gevierd rond hetzelfde tijdstip. Enkel de laatste jaren vind je ook kermissen tijdens de kerstperiode, rond schaatsbanen en kerstmarkten.

Het ontstaan van kermis is namelijk onlosmakelijk verbonden met andere sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen uit de geschiedenis. Deze hangen vandaag de dag nog steeds samen.

Kermisuitbaters reizen het hele jaar door in binnen- en buitenland. Van kermis naar kermis trekken ze al generaties lang rond met hun wagens. Zij vormen een hechte gemeenschap met eigen gebruiken en gewoonten. Sinds jaar en dag maken zij deel uit van het dagelijkse leven. Kermis is een levende en dynamische traditie, door de introductie van nieuwe attracties en spelletjes altijd nieuw en altijd anders. Ze is voortdurend in beweging en past zich op verschillende manieren aan, zodat ze steeds weer nieuwe generaties weet aan te spreken.

Meer informatie

Sociaal-culturele betekenis:

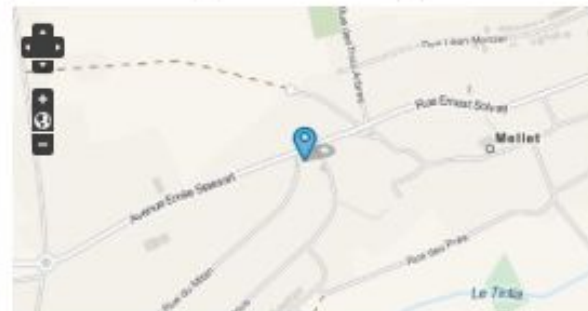
Mensen gaan naar de kermis om anderen te ontmoeten, om oude bekenden, schoolkameraden of familie (terug) te zien. Mensen die uitgeweken zijn, keren tijdens de kermis dikwijls terug naar de gemeente waar ze opgegroeiden, om hun kermis te vieren. Ze houden hun tradities omtrent kermis in ere. Zo hebben heel veel families een typisch kermisgerecht, een stamcafé waar wordt afgesproken na het bezoek aan de kermis of een vaste datum waarop de kermis met de familie gevierd wordt.

Tijdens een kermis werken plaatselijke organisaties (sportverenigingen, buurtcomités, middenstand, horeca ...) samen om randactiviteiten te organiseren. Deze lokale verenigingen vieren elk op hun eigen manier kermis met o.a. volksspelen, kermiskoersen, een duivenlossing, fanfarewedstrijden ...

Tijdens speciale dagen nodigen foorreizigers ook minderbedeelde en mensen met een beperking uit voor een gratis kermis. De kermis bepaalt dan mee de sociale kalender van deze plaatselijke organisaties.

Kermissen in België worden uitsluitend georganiseerd door steden of gemeenten. Er is hierdoor een nauwe samenwerking tussen enerzijds de meer dan 500 besturen en ambtenaren en anderzijds de foorreizigers.

Locatie

Reactie toevoegen

Uw naam*

E-mailadres*

De inhoud van dit veld is privé en zal niet openbaar worden gemaakt.

Commentaar*

Verstuur

Links:

<http://www.kermiswereld.net>

ICE categorie: Ambachtelijke vaardigheden
Podiumkunsten of voorstellingen
Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen
Kennis en praktijken over de natuur en het universum
Orale tradities en uitdrukkingen, inclusief taal als vehikel van ICE

Trefwoorden: ambacht feest markt muziek
processie sociaal gebruik viering

Borgingsmaatregelen

Bekijk op tijdslijn

Onderzoeksinitiatieven in verband met de kermiscultuur

Type: Onderzoek

Documentatie-initiatieven voor de kermiscultuur

Type: Identificatie

Communicatie-acties kermiscultuur

Type: Communicatie

Overdrachtsinitiatieven in verband met kermiscultuur

Type: Overdracht

Gelinkt met

Organisatie

LECA

Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG)
ETWIE - Expertisecentrum voor Technisch,
Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed

Elementen met hetzelfde trefwoord

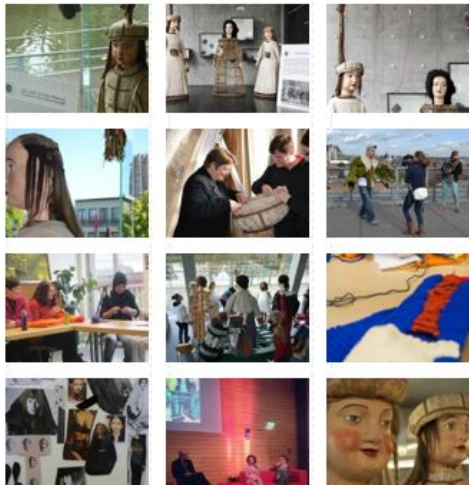
Communicatie- en sensibilisatie-acties Mechelse Ommegang en Ommegangsreuzen

Bekijk op tijdslijn

2013

- **Inschrijving vriendjes reuzenkinderen in bevolkingsregister stad Mechelen (8/6/'13):** [klik hier](#).
- **Tentoonstelling Mechelse Ommegangsfiguren in een hedendaags kleedje (18/4/'13 - 26/5/'13):** In de Erfgoedmobiel (vitruinruimte van het Congres- en Erfgoedcentrum Lamot) vond ter gelegenheid van Erfgoeddag 2013 een tentoonstelling plaats over een aantal Mechelse Ommegangsfiguren. Deze figuren waren te zien in een volledig nieuwe outfit. De Mechelse reuzenkinderen kregen allen een hedendaags pakje, gebreed en gehaakt door de Mechelse wildbreiers en -hakers. De figuren van het Rad van Fortuin kregen een actuele look door gestikte kostuums van de stikbitchen (alternatief naaiatelier, meisjes tussen 14 en 25 jaar). In de tentoonstelling toonden we ook oude en nieuwe foto's van de Mechelse Ommegang en de Ommegangsfiguren. Het voorbereidende proces rond de Ommegang werd aan het publiek getoond in een documentaire.
- **Mechels Ommegangsschip geadopteerd door Syntra:** Om het Schip van Oorlog van de Mechelse Ommegang in zijn oude glorie te herstellen, werd een beroep gedaan op studenten van de avondopleiding schilderkunst van Syntra-AB Campus Mechelen. Het Schip werd door hen geadopteerd en volledig opnieuw geschilderd. Zij hebben deze opdracht ingevoegd in hun lessenpakket (practicium).
- **Mechelse Ommegangsmuziek op de beiaard (1/4/'13 - 30/9/'13):** De beiaard van de Sint-Romboutstoren speelt telkens op het uur het Vier broederslied en op het half uur het Reuzenlied. Dit in de aanloop naar de Hanswijkcavalade Mechelen. Deze optocht bestaat uit de Cavalcade, een religieus historische stoet, en de Mechelse Ommegang. Met deze muzikale actie herinneren we de Mechelaar elke dag aan dit unieke gebeuren.
- **Facebookpagina Mechelse Ommegang:** Om opnieuw draagvlak bij de Mechelse bevolking te creëren en participatie te stimuleren heeft de Mechelse Ommegang een [facebookpagina](#). Op deze pagina wordt op regelmatige basis verslag gedaan van de verschillende stappen in de voorbereiding, restauratie en het artistieke proces van de Mechelse Ommegang. Het medium facebook bevordert de dialoog en interactie met de Mechelaars.
- **Lezingen (13/6/13):** De Erfgoedcel Mechelen houdt ieder jaar lezingenreeksen onder de noemer Soirée Lamot. Deze reeksen clusteren telkens vier lezingen rond een centraal thema. In 2013

Overdracht Mechelse Ommegang en Ommegangsreuzen

Bekijk op tijdslijn

2013

- **Workshop 'masker maken' (04/'13 en 05/'13):** Workshop voor het vijfde en zesde leerjaar van een aantal Mechelse basisscholen. Van het hoofd van kinderreus Mieke werd een mal gemaakt, waarvan vervolgens 250 maskers gegoten werden. Tijdens de workshop beschilderden de kinderen deze maskers. Ze kregen tevens het basisverhaal van de restauratie van de hoofden van de Mechelse Ommegangsreuzen te horen. Daarna gingen ze zelf aan de slag om van hun masker een Mechelse Ommegangsreus te maken. Vijftig van deze maskers zullen tijdens de Mechelse Ommegang gebruikt worden door de kinderen van het kinderkoor.
- **Kamishibai Mechelse Ommegang en Ommegangsreuzen (vanaf 05/'13):** [klik hier](#).

Meer informatie

Periode: april 2013

Effectiviteit:
2013

- **Workshop masker maken:** Tien klassen van gemiddeld 21 leerlingen namen deel aan de workshop. Tijdens deze creatieve actie werden kinderen op een speelse wijze ingewijd in de wereld van de restauratietechnieken. Daarnaast creëerde deze actie ook draagvlak rond de Ommegang bij kinderen. Het feit dat verschillende van deze maskers zullen meegaan tijdens de Ommegang, wakkert de betrokkenheid bij en interesse voor de Ommegang aan bij de kinderen en hun ouders. De Ommegang wordt zo ook iets 'van hen'.
- **Kamishibai:** [klik hier](#)

Links:
http://www.erfgoedcelmechelen.be/item.php?itemno=170_325&catid=&lang=NL

Reactie toevoegen

Uw naam*

E-mailadres*

De inhoud van dit veld is privé en zal niet openbaar worden gemaakt.

- **2012 > evaluation > next steps**
- **2017 > ONTWIKKELINGEN in Vlaams beleid**
  - **2017: NEW: Erfgoeddecreet**
    - roerend en onroerend > integratie !
    - nieuw hoofdstuk over het organiseren van borgen van immaterieel erfgoed in Vlaanderen
      - >> new: organisatie die de werking opneemt rond immaterieel erfgoed in Vlaanderen = Werkplaats immaterieel erfgoed
  - **2018: Vernieuwing platform www.immaterieelerfgoed.be 2.0**
    - > lancering november 2018

Platform immaterieelerfgoed.be als ondersteunende spil van de werking

- Drempel inventaris verlaagd, drempel platform ook
- Nieuwe website (2018)
- Co-ouderschap met Vlaamse Overheid,
  - eigenaar
  - beheerder Inventaris en het Register
- Een inkijkje op immaterieelerfgoed.be
  - >> vrije registraties (top down en bottom up)
  - >> themacampagnes + intermediairen

2. Principes bij het registreren

**IMMATERIEEL
ERFGOED
IS OVERAL**

BEHALVE ;-)

Immaterieel cultureel erfgoed

Immaterieel erfgoed volgens UNESCO 2003 Conventie

- Gewoontes, gebruiken, kennis, praktijken
- Levende praktijken
- Doorgegeven van generatie op (minstens één andere) generatie

Geen immaterieel erfgoed volgens UNESCO 2003 Conventie

- Verhalen rond objecten, mondelinge geschiedenis
- Praktijken die niet meer bestaan
- Geen generatieverloop

“Heritage is a mirror for society. If you don't see yourself reflected in that mirror, you cannot feel that you belong.”

Stuart Hall

12 Ethical principles

balancing autonomy & intervention

Communities **primary role** in safeguarding
rights

Mutual respect

transparent collaboration

free, prior, sustained and informed consent

Access

not be subject to external judgements of value or worth
benefit from protection of moral and material interests

dynamic and living nature of intangible cultural heritage

assess **impact**

determine **threats to heritage**

including decontextualization, commodification and misrepresentation

Cultural diversity, gender equality, youth involvement, respect for ethnic identities

general interest to humanity & cooperation

12 Ethical principles

toegepast op registraties

- Communities **primary role** in safeguarding

- Voorkeur voor inzendingen uit kern van de gemeenschap (maar kan eventueel ook door wie van op een afstand tot gemeenschap behoort - soms overleg nodig)
- Wel aanmoedigen (mocht je vinden dat jouw praktijk immaterieel erfgoed is, dan...), maar niet beslissen in hun plaats

- **Rights**

- **Mutual respect**

- Aanvoelen vanuit welke beweegredenen geregistreerd wordt (vb. met respect voor anderen of niet)

- **transparent collaboration**

- tekst wordt opgemaakt door gemeenschap of
- door intermediair ism gemeenschap
- gaat na akkoord van Werkplaats online
- elke aanpassing wordt automatisch gemeld aan de inzender

- **free, prior, sustained and informed consent**

- niets online zonder dat inzender akkoord is

- **Access**

- inzender heeft toegang tot de inzending en kan die aanpassen

12 Ethical principles

- **not be subject to external judgements of value or worth**

- **benefit from protection** of moral and material interests

toegepast op registraties

- als (sub)gemeenschap vindt dat hun praktijk immaterieel erfgoed is,
- deze niet indruist tegen de definitie,
- niet ingaat tegen de waarden rond vredesopbouw,
- binnen de regelgeving/mensenrechten/dierenrechten valt en
- geformuleerd wordt vanuit immaterieel-erfgoedfocus

>> dan kan het in de Grote Verzameling opgenomen worden (ruimte voor grijze zone versus Inventaris Vlaanderen)

12 Ethical principles

toegepast op registraties

- **dynamic and living nature of intangible cultural heritage**

- Uit de beschrijving blijkt dat er ruimte is voor evolutie van het immaterieel erfgoed

- **assess impact**

- er wordt nagedacht over de implicaties van registreren van immaterieel erfgoed op de Grote Verzameling

- **determine threats to heritage**
including decontextualization, commodification and misrepresentation

- Onder andere het mogelijk maken van meerdere inzendingen rond eenzelfde thema zorgt voor meer context en gaat verkeerde of eenzijdige representaties tegen. >> Clusteren

- **Cultural diversity, gender equality, youth involvement, respect for ethnic identities**
general interest to humanity & cooperation

- Er is een 'registratiematrix' die de diversiteit op verschillende vlakken opvolgt

3. Waarom registreren op de
Grote Verzameling op
immaterieelerfgoed.be

WWW.IMMATERIEELERFGOED.BE

IMMATERIEEL ERFGOED

INSPIRATIE

ACTUEEL

Inventorying of ICH in Flanders

WWW.IMMATERIEELERFGOED.BE

Officiële Inventaris Vlaanderen

Zoek

Oud Limburgs Schuttersfeest
FEESTEN, RITUELEN EN SOCIALE GEBRUIKEN, ANDER

Historisch schutterswezen in Vlaanderen
FEESTEN, RITUELEN EN SOCIALE GEBRUIKEN, SPORT EN SPEL

(De rituele handeling van het) manueel klokkenluiden in Vlaanderen
FEESTEN, RITUELEN EN SOCIALE GEBRUIKEN, AMBACHT, VAKMANSCHAP EN TECHNIEK

Hanenzetten in Vlaanderen
FEESTEN, RITUELEN EN SOCIALE GEBRUIKEN, SPORT EN SPEL, NATUUR EN LANDBOUW

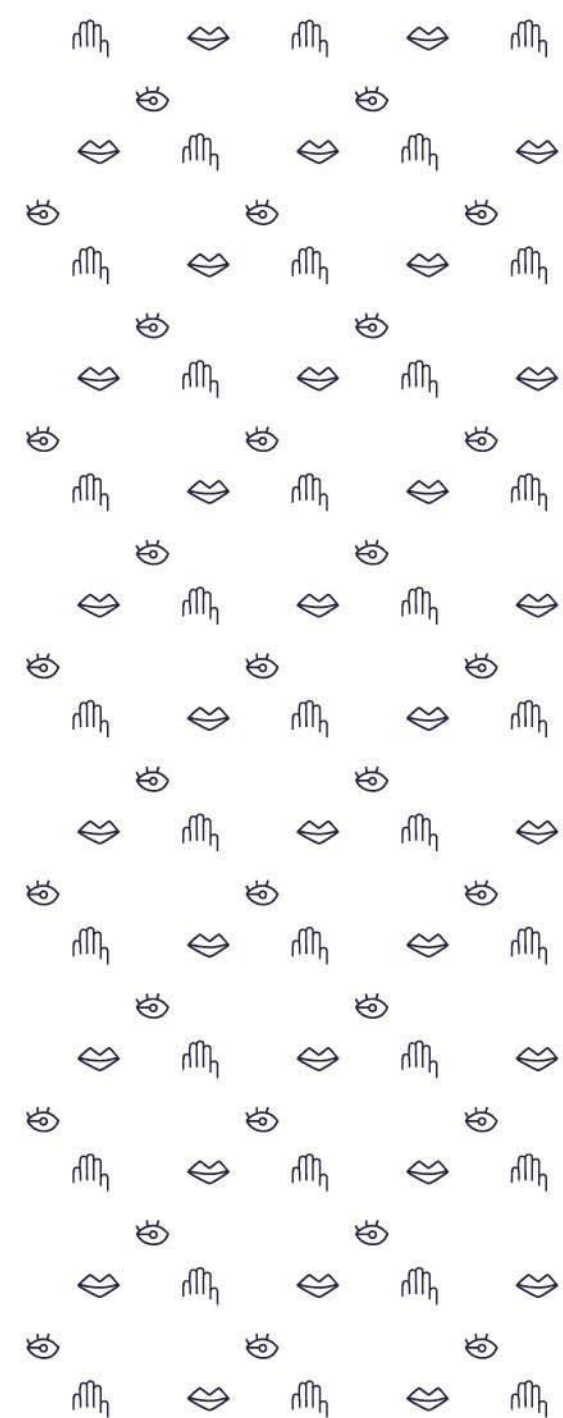
Immaterieel erfgoed in Vlaanderen

Ontdek wat praktijken van vroeger betekenen voor mensen van nu én morgen

Immaterieelerfgoed.be
is van en voor iedereen die
immaterieel erfgoed een
warm hart toedraagt.

Waarom vragen we om zichzelf te registreren?

- **representativiteit**, een spiegel van de samenleving vandaag. Nood aan een grotere diversiteit aan praktijken.
- **herkenning**, elk herkent iets van zichzelf, iets vertrouwds, iets om trots op te zijn... Maar ook iets dat mogelijk schuurt.
- **Verbinding** over de praktijken heen.
- **Reflectie** over de rijkdom en diversiteit van levend erfgoed
- **Netwerk** van beoefenaars die willen borgen en uitwisselen
- **Meer diverse aanmeldingen Inventaris en Register** (work in progress!)

Motivatie, waarom een erfgoedpraktijk registreren?

Inhoudelijke, intrinsieke motivatie

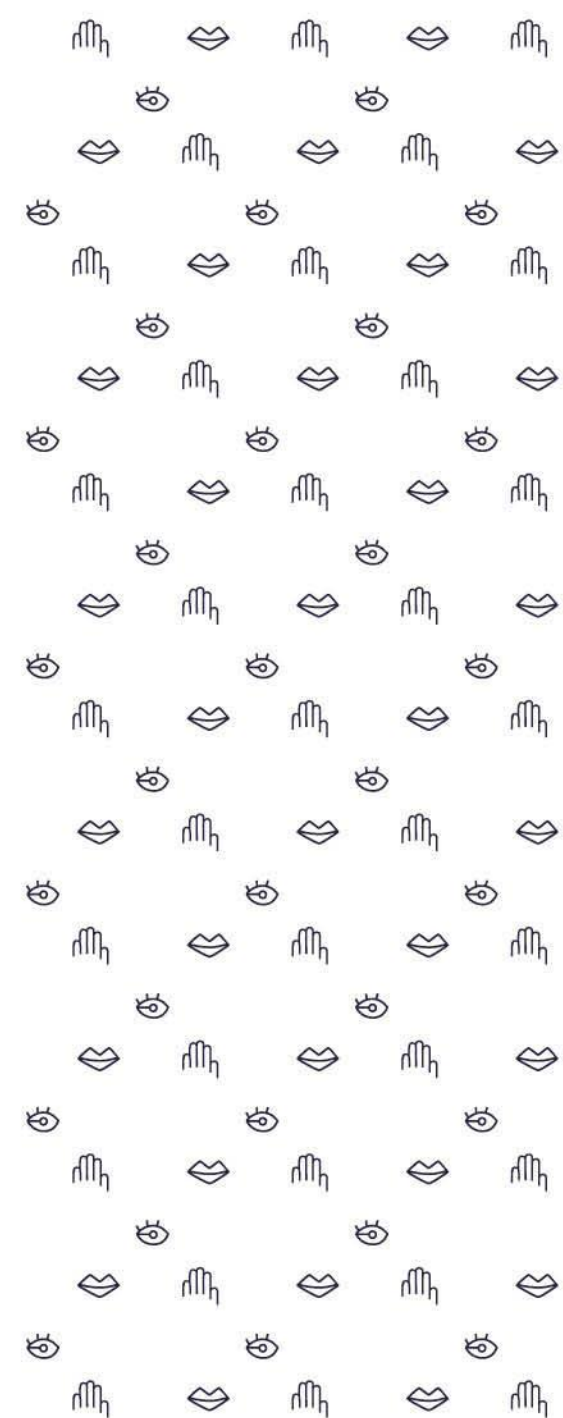
- Passie delen (soms vanuit erfgoedbewustzijn)
- ode aan de erfgoedpraktijk
- fierheid
- men wil iets niet verloren laten gaan

Waarom niet?

- Geen meerwaarde zien in publicatie
  - Praktijk niet als immaterieel erfgoed zien
  - Zichtbaarheid vermijden
- = eigen keuze en recht

Win-win motivatie

- Zichtbaarheid, eerste in het genre
- netwerk, op de hoogte blijven van activiteiten en opportuniteiten
- aanvraag Inventaris Vlaanderen
- Verwarring verzameling en inventaris
- Overheidswebsite / erbij horen
- subsidies
- branding

4. Hoe registreren?

- registratieformulier

- begeleiding

Een immaterieel-erfgoedpraktijk registreren op www.immaterieelerfgoed.be

- Met persoonlijk account
- Zonder persoonlijk account

Moderatiecyclus

Je registreert je erfgoedpraktijk hier

Zie je dit venster?
Dan is het gelukt.

Een moderator checkt:

- Is dit immaterieel erfgoed?
- Leeft het vandaag?
- In Vlaanderen (Brussel)?
- Staat de praktijkbeschrijving centraal?
- Past het binnen de wettelijke kaders?
- Is er voldoende info over de afbeelding?

Je krijgt een mail met feedback, bijvragen, suggesties, ...

Je herwerkt je inzending indien nodig

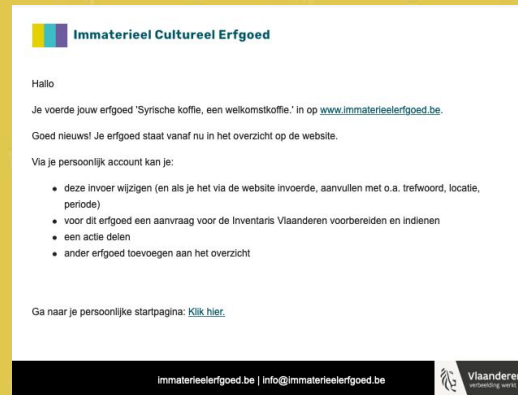
De moderator publiceert jouw inzending

Je krijgt een bevestigingsmail van publicatie

Bij elke aanpassing van de tekst krijg je die opnieuw.

Wil je nadien je inzending nog aanpassen?
Dat kan via jouw persoonlijke dashboard hier.

BESCHRIJF EEN ERFGOEDPRAKTIJK

opbouw

- **WAT** → CENTRAAL, BOVENAAN: wat is de praktijk, hoe doe je het
- HOE BORGEN → een beetje mag, maar niet verplicht → Borging aparte sectie site
- **WIE** → de uitvoerder, erfgoedgemeenschap, ... jij, jouw aanbod

Niet verplicht, bij voorkeur onderaan

opm. de muzikant versus de manager

Tolerantiedrempel irrelevante info $1/3^{\text{de}}$ (en liefst nog minder)

Opgelet: de WAT en de WIE worden vaak met elkaar verward

Welke vragen kan je stellen? vb. Muziek en Podiumkunsten

CENTRAAL = WAT

- Wat houdt jouw praktijk in?
- Wat doe je?
- Wat gebeurt er precies?

Denk aan:

- Hoe doe je het?
  - hoe bespeel je dit instrument,
  - welke passen bestaan er,
  - welk is de opstelling voor publiek,
  - welk is de uitvoeringscontext,
  - welke technieken zijn er of gebruik je?
- Wat heb je erbij nodig? Instrumenten, decors, repertoire (= verzameling van dansen, nummers, stijlen die je gebruikt om de praktijk uit te voeren)

extra inspiratie:

- Waarom doen mensen / doe jij deze praktijk (graag)?
- Waar komt deze praktijk vandaan?
- Hoe evolueert ze (in Vlaanderen/Brussel)?
- Wie is er mee bezig? Wie is er (ook) bij betrokken?
- Hoe/waar wordt ze overgedragen/aangeleerd?
- Hoe leerde men (je) de praktijk (en hoe geeft men / geef jij deze door)?

Er is de praktijk, maar soms is er ook een proces van voorbereiding of nazorg, ...

- De Ros Beiaardommegang heeft meer om het lijf dan alleen de ommegang zelf.
Er zijn voordien en nadien nog praktijken mee verbonden

Richtlijnen bij het schrijven

- dummies
- Focus op 'nu', niet (alleen) op geschiedenis
- Lezer leert iets bij
- Maak het concreet, geef voorbeelden
- Geen copy-paste van wikipedia of promotekst eigen website
- Copy-paste: verwijs dan naar de bron.
- persoonlijke stijl (ik/wij) of meer neutrale stijl. Beide kunnen.
- Wees zuinig met 'van vader op zoon', 'eeuwenoud', 'uniek', 'authentiek', 'ambachtelijk'
- Coronacrisis hoeft niet
- Bij 'info over het beeld' voeg je volgende info toe:
  - *Beschrijf kort wat je op de afbeelding ziet | © naam van fotograaf of eigenaar afbeelding*
- Erfgoedgemeenschap identificeert praktijk zelf als immaterieel erfgoed en is akkoord met de uiteindelijke tekst
- Max. 5000 tekens | maak een kladversie

Voorwaarden voor aanmelden van de praktijk

- beoefend In Vlaanderen (inclusief Brussel), niet uitsluitend elders in de wereld
- Vandaag beoefend/levend; dus geen beschrijvingen van praktijken uit verleden
  - Grijs zone: vb pompboren
- Onderscheiden van socio-culturele en eenmalige activiteiten versus praktijken waar immaterieel erfgoed actief beoefend en doorgegeven wordt

© Philippe Debroe & Femke den Hollander

Welk erfgoed wil je op de website laten zien?

Naam van het erfgoed (max. 120 tekens) *

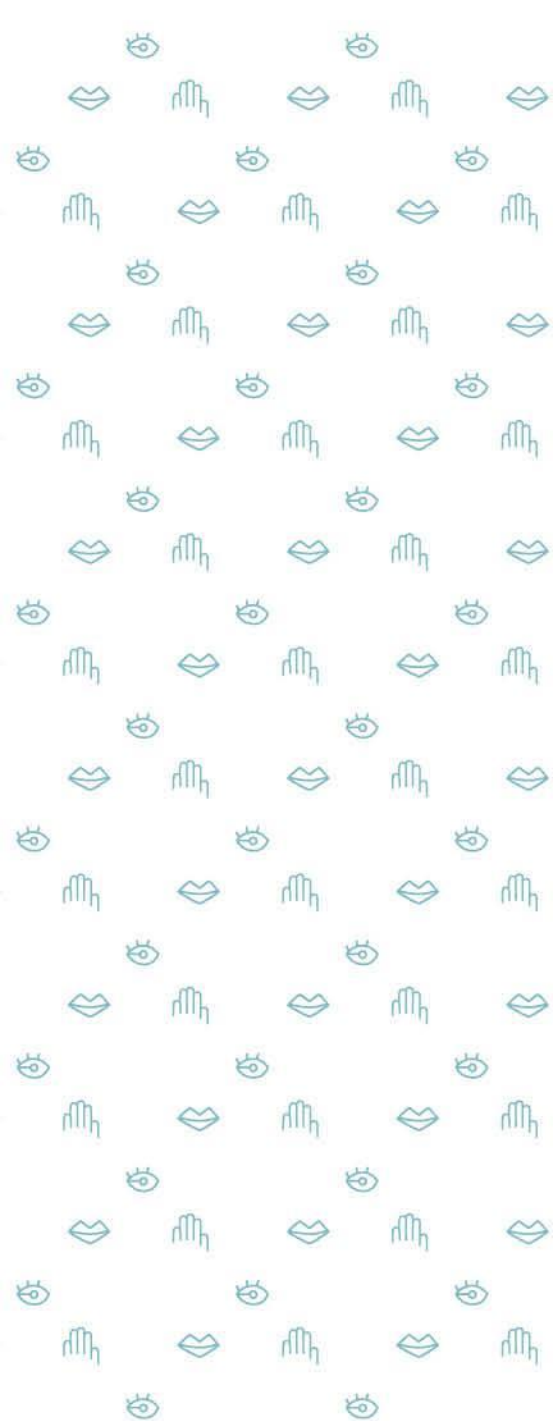
Verzin een passende titel

Algemeen:

- WAT / PROCES / WERKWOORD
- Niet: WIE / EINDPRODUCT

In theorie:

- *liever schlagers zingen*
- *dan schlagers zingen met Laura Lynn.*

maar wat met meerdere gelijk(aardig)e praktijken?

Houvast:

1. Varieer in plaats
2. dan pas persoons-/organisatienamen (Wie)
  - tenzij specifieke lokale traditie vb. walmenbrand
  - uitzonderlijk vakmanschap dat aan één specifieke leermeester gelinkt is (cfr. balansbogen maken met Miel Van Beeck)

In realiteit: database van praktijken = ook netwerk van beoefenaars

Moeilijk! om naam (groep, persoon of bedrijf) uit de titel te houden.

De specifieke manier van?

Aanvoelen

Nadruk van inzender

Aandachtspunten bij het kiezen van een 'naam' voor het immaterieel erfgoed

- (Onbewust) toe-eigenen van benamingen
  - Eenduidigheid in waar het over gaat? Sluit de naam iemand uit?
- Oorspronkelijke vs huidige/lokaal gebruikte term?
- Let op voor te algemene benamingen (folk, traditioneel)
- Maak het ook niet te ingewikkeld

Kies domein(en)

Met welk thema heeft het erfgoed linken? Meerdere aanvinken mag*

Vertellen en taalgebruik

Muziek en podiumkunsten

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

Sport en spel

Natuur en landbouw

Eten en drinken

Ambacht, vakmanschap en techniek

Ander

Aandachtspunten bij keuze van domein

- Niet altijd strikt onder te verdelen onder één domein
- MAAR, let op dat de aangevinkte domeinen besproken worden in de tekst

Ik heb drie gelijkaardige Hongaarse volksdansgroepen in mijn regio, laat ik hen samen het Hongaars volksdansen registreren?

- Dat mag, maar hoeft niet

Mag er meer van hetzelfde? (Verschillende versies)

- Ja! Zelfde praktijk, onderdeel van praktijk, verwante praktijk = verschillende versies en facetten en beoefenaars in beeld = deel van meerstemmigheid en diversiteit
- Indien betekenisvol onderscheid

Bij het registreren zorg je voor andere :

- titel
- tekst
- invalshoek

Op termijn: groeperen

Inventaris Vlaanderen

Help wie heeft er gelijk? Moet een inzending 100% correct zijn?

Wie is de Erfgoedgemeenschap die kan indienen?

- Soms is het duidelijk:
  - De draailierbouwer, maar ook een leerling draailierbouwer
  - De muzikant, dirigent, amateurzanger, professionele danser, dansleerlaar,...
- Maar wat met de grijze zone?
  - De entourage?
  - De fanclub?
  - Het (brede) publiek?
- En de nog grijzere zone?
  - De faciliterende instantie?
  - De subsidiegever
  - De mecenas?
  - De belangenbehartiger?
  - De onderzoeker

Voorkeur

- Voor immaterieelerfgoed.be geven we er de voorkeur aan dat de inzending komt vanuit een kernspeler of kerngroep.

Dus liever de Gnawamuzikant die Gnawamuziek registreert dan zijn of haar manager of de onderzoeker rond het thema, maar in principe kan elkeen die tot de ruime erfgoedgemeenschap behoort een inzending doen.

- Opm. we laten meer zelfpromotie toe bij kern van beoefenaars dan bij onderzoekers of belangenbehartigers. Van deze verwachten we dat ze zichzelf meer buiten beeld laten dan de beoefenaar zelf.

PRAKTIJKEN REGISTREREN

intermediair begeleidt gemeenschap om tot een tekst te komen

De **gemeenschap** dient daarna zelf in

- Via eigen account
- Zonder account
- Er gebeurt eindredactie
- De praktijk wordt gepubliceerd en op facebook geplaatst

De **intermediair** dient zelf in via eigen account

- Het kan, maar deze piste krijgt minder voorkeur.
- Erfgoedgemeenschap is betrokken bij of akkoord met
  - benoeming als erfgoed,
  - publicatie op platform
  - tekst

De **intermediair** dient in via eigen account

- Als laatste stap worden gegevens van de erfgoedcel vervangen door die van de erfgoedgemeenschap
  - Doorgeven: naam, voornaam, e-mailadres, eventueel organisatiennaam, website, telefoon
  - E-mail en telefoon worden nooit publiek gepubliceerd
  - Naam, voornaam, organisatie en website kunnen op verzoek onzichtbaar gemaakt worden
- Wil je als intermediair als tweede contactpersoon blijven staan bij een praktijk? Geef een seintje.

WERKPLAATS
IMMATERIEEL
ERFGOED

4. Opvolging?

'Immaterieel erfgoed in Vlaanderen als spiegel van de maatschappij'

De verzameling immaterieel-erfgoedpraktijken representeert de diverse samenleving

UNESCO 2003-Conventie

- Samenwerken rond immaterieel erfgoed als bron van culturele diversiteit staat voorop.
- Respect en dialoog

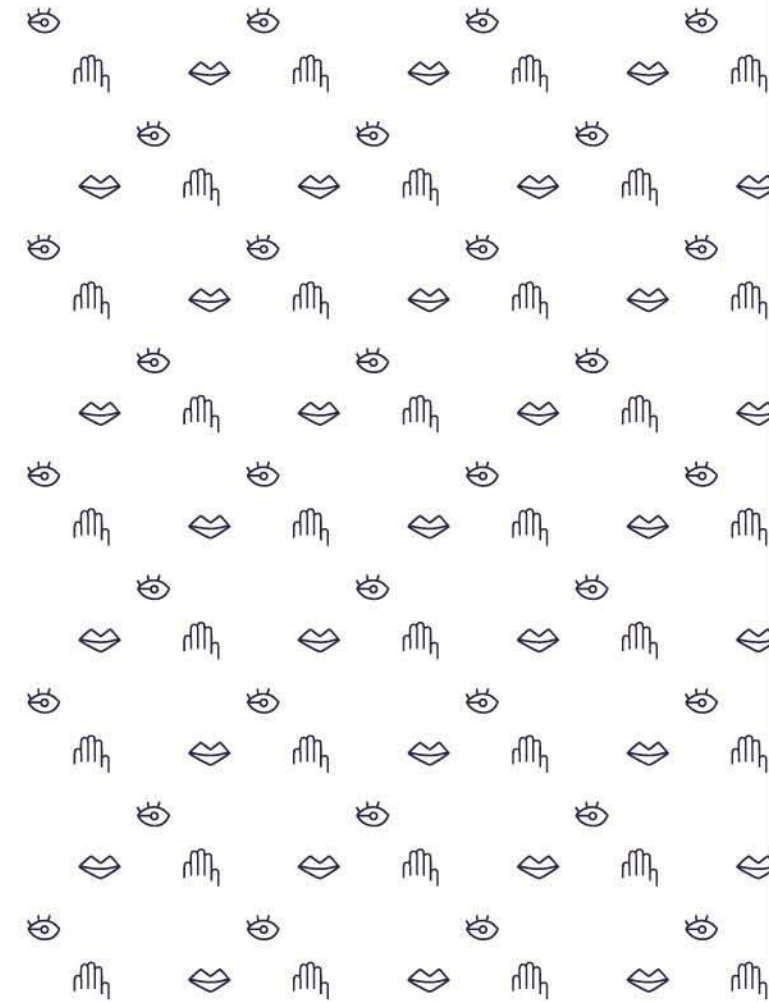
Immaterieel erfgoed als bron voor

- **welbevinden van gemeenschappen**
- **duurzame ontwikkeling**
- **wederzijds begrip in en tussen landen**
- **verbinding: samenleven in diversiteit bevorderen**

Diversiteit op immaterieelerfgoed.be drie invalshoeken

1. Diverse domeinen
2. Diverse mensen:
  - jong en oud
  - stad, steenweg en platteland
  - arbeiders- en middenklasse
  - superrijk en arm
  - feministen en LGBTQI en ...
  - etnisch-cultureel divers
  - subculturen ...

WERKPLAATS
IMMATERIEEL
ERFGOED

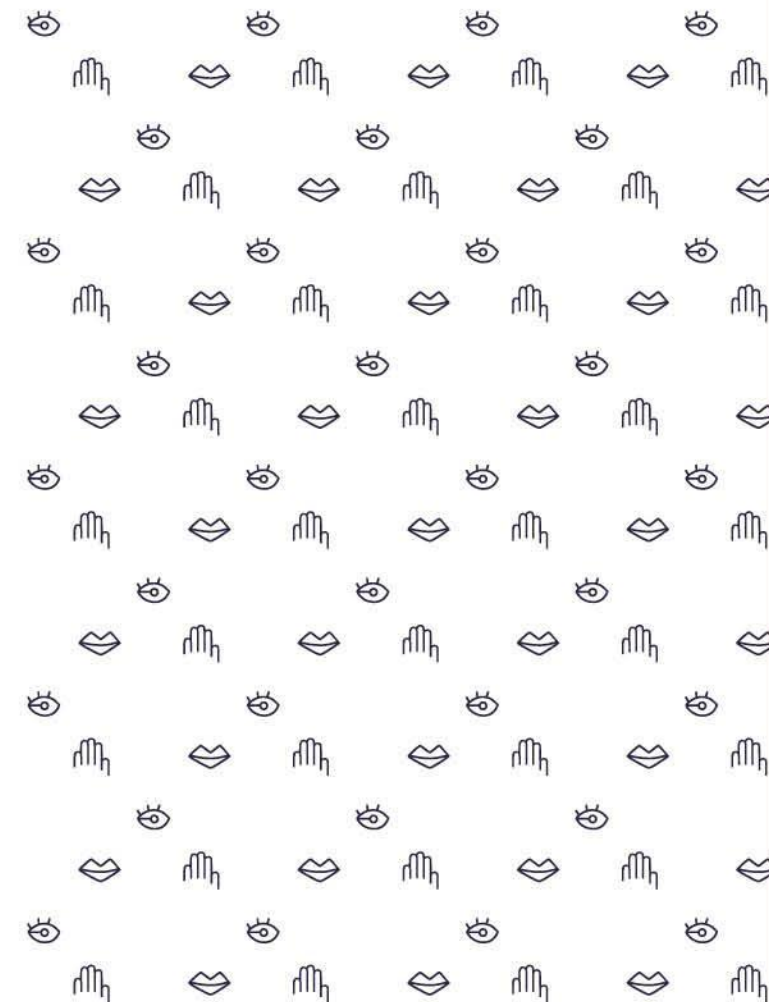
*"Het gaat over
reuzendragers & restaurateurs
kaarters & kerstallenverzamelaars,
gabbers & goths,
over rolstoeldansende linedansers & braillelezers,...*

*en ja... ook het erfgoed van de persoon die vanuit Iran
naar Vlaanderen migreerde en
zowel de lokale, Iraanse metalcultuur als de traditionele
dansen hier met vrienden levend houdt
en die ondertussen mee de schouders zet onder het
stadstuinieren."*

3. Diverse invullingen en varianten van gebruiken

Reuzen zijn een traditie die in Vlaanderen leeft, maar toch is de reuzentraditie verschillend in elk dorp.

Ze staan als een gedeelde traditie, [reuzencultuur in Vlaanderen](#) (Inventaris), op immaterieelerfgoed.be, maar kunnen zich individueel ook aanmelden als aparte traditie.

WERKPLAATS
IMMATERIEEL
ERFGOED

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

Sport en spel

Vertellen en taalgebruik

beroepsgebonden

Arm

Etnisch-culturele

minderheden

rijk

expat

kunstenaar

Bediende

Eerder typisch

LGBTQI+

arbeider

Voor groepen

Mensen

mannen

Met een beperking

ouderen

jongeren

kinderen

studenten

vrouwen

Ander

Ambacht, vakmanschap
en techniek

DIVERSITEIT IN REGISTRATIES

Antwerpen

Oost-Vlaanderen

Brussel

traditioneel

Nieuw/actueel

Eerder specifiek

Vlaams-Brabant

voor een bepaalde

Plaats

West-Vlaanderen

Limburg

dorp

stad

WERKPLAATS
IMMATERIEEL
ERFGOED

DOMEINEN

op het snijvlak van

Natuur en Landbouw
Culinair erfgoed

Muziek en Podiumkunsten

praktijken

religieus

profaan

Hybride

Immaterieel erfgoed in Vlaanderen

Ontdek wat praktijken van vroeger betekenen voor mensen van nu én morgen

Vragen?

Contactpagina

Werkplaats immaterieel erfgoed

www.immaterieelerfgoed.be

Sarah@werkplaatsimmaterieelerfgoed.be

Schrijf je in op onze nieuwsbrieven en like onze FB-pagina's!

WERKPLAATS
IMMATERIEEL
ERFGOED

Dankjewel!

**Succes bij het
registreren op
immaterieelerfgoed.be**

